

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

květen 2020

VÝSTAVA VÁLEČNÝCH ČEPICOVÝCH ODZNAKŮ

Ve sbírce Muzea Jindřichohradecka se nachází více než 500 tzv. čepicových odznaků rakousko-uherské armády. Základ tvoří 330 odznaků, které se do muzea dostaly v průběhu 20. až 30. let 20. století a které byly zaevidovány v přírůstkové knize v roce 1936. Vzhledem k velikosti a významu souboru se rozhodlo muzeum v roce 2016 čepicové odznaky sbírat systematicky.

systematicky.

Odznaky, kterých vzniklo během I. světové války mezi 2 až 3 tisíci, jsou výmluvným dokladem dobového patriotického cítění rakousko-uherských vojáků. Vznikly spontánně začátkem roku 1915, postupně se v armádě rozšířily a jejich obliba vydržela až do konce války. Vojáci či vojenské útvary si je nechávali vyro-

bit podle svých představ. Jejich nošení představovalo zřejmou ústrojovou nekázeň, byly však velmi oblíbené, ministerstvo války je proto dodatečně svým výnosem č. 124 ze dne 27.11.1916 povolilo a reglementovalo jejich statut. Odznaky se od té doby směly nosit na levé straně čepice. Na dobových válečných fotografiích je však vidět, že jistá uvolněnost v nošení čepicových odznaků trvala až do konce války. Vojáci navíc běžně nosili několik různých odznaků.

Odznaky jsou velmi různorodé, liší se velikostí, použitým materiálem, způsobem výroby i zvolenými motivy. Společným rysem většiny odznaků je pouze jejich velmi dobré výtvarné řešení. Všechny odznaky ze sbírky muzea si mohou návštěvníci prohlédnout na výstavě, která je umístěna ve výstavní síni V jezuitském semináři na Balbínově náměstí. Výstava potrvá do 14. června.

Jaroslav Píkal

KNIOHVNA MUZEA JINDŘICHOHRADECKA ON-LINE

ONLINE KATALOG KNIOHVNY MUZEA JINDŘICHOHRADECKA

<https://knihovna.mjh.cz/katalog/>

Fond knihovny obsahuje odborné publikace se vztahem k činnosti muzea a obsahu jeho sbírek (historie, historie umění, etnografie, archeologie, muzeologie, knihověda, konzervování a restaurování, ochrana památek ap.), odborná periodika a literaturu vztahující se k regionu (regionální periodika, regionální beletrie, osobnosti regionu, regionální témata a místopis). Sbírkový fond knihovny sestává z následujících celků: staré tisky, jindřichohradecké tisky, kramářské tisky, rukopisy, svaté obrázky, jindřichohradecká nakladatelství, regionální tisky a knižní kultura. Dotazy k této části knihovního fondu směrujte na email behalova@mjh.cz

DIGITÁLNÍ KNIOHVNA MUZEA JINDŘICHOHRADECKA KRAMERIUS

<http://kramerius.mjh.cz/>

SEZNAM DOSTUPNÝCH PERIODIK: Jeřáby (1937-1939), Jindřichohradecké listy (1895), Jindřichohradecké listy (1992-1993), Listy Jindřichohradecka (1993-2002), Neuhauser allgemeiner Anzeiger (1844-1848), Neuhauser Wochenblatt (1848), Neuhauser Wochenpost (1854-1855), Ohlas od Nežárky (1871-1942), Rozvoj (1960-1969), Štít (1973-1992), Štítný (1901-1905), Věstník okresu Jindřichův Hradec (1947-1948), Vlastivěda Jindřichohradecka (1929-1935), Zájmy Českomoravské vysočiny (1931-1941), Zpravodaj Sokola v Jindř. Hradci (1927-1939), Zvěst od Nežárky (1863), Život a práce Jindřichohradecka (1950-1960)

TITULY Z KNIOHVNY MUZEA JINDŘICHOHRADECKA V DIGITÁLNÍ KNIOHOVNĚ MANUSCRIPTORIUM

<http://www.manuscriptorium.com/apps/srchs.php?direct=srch&pid=17588&envLang=cs#se arch>

Digitální knihovna MANUSCRIPTORIUM v současné době zpřístupňuje celkem 81 svazek ze Sbírkky Muzea Jindřichohradecka. Jedná se o soubor rukopisů a starých tisků z našich fondů, v nichž převažují regionálně významné nejstarší a unikátní jindřichohradecké tisky, doplňují je naše nejčerstvější rukopisy a staré tisky.

Štěpánka Běhalová

JINDŘICHOHRADECKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY POMNÍK PADLÝM LEGIONÁŘŮM

Dvacátá léta 20. století byla velmi příznivě nakloněna stavbě pomníků v nově vzniklém Československu, jeho ekonomická stabilita a velké národní cítění obyvatel podpořilo budování

pomníků padlým v I. světové válce i po celých jižních Čechách. V samotném Hradci vznikly celkem čtyři, bohužel z nich dnes stojí pouze jeden. Jako první byl slavnostně odhalen pomník padlým legionářům, poté pomník padlým důstojníkům a vojákům 75. pěšího pluku – oba od sochaře Rudolfa Kabeše, dále následoval pomník Mistra Jana Husa od J. V. Duška, který je zároveň jediným

do dnes existujícím. A posledním se stal pomník plukovníka J. J. Švece od dalšího významného jihočeského sochaře Otty Birmy.

Zakázku na zpracování pomníku tedy získal Rudolf Kabeš, v našem městě známý svými realizacemi za první války. Kabeš si opět zařídil sochařský ateliér v Mikulášské kapli u kostela sv. Jana. Zde pracoval na všech svých zakázkách pro Jindřichův Hradec. První informace o podobě pomníku vyšly v Ohlasu od Nežárky již v dubnu 1922: „Pomník představuje oltář, na němž spočívá obnažené tělo padlého bojovníka, nad tělem hrdiny stojí staříček, bolem zlomená matka a sestra; postavy žen v krutém bolu opírají se o nešťastného otce, jenž pohledem odevzdanosti plným hledí k nebi...Celková kompozice jest velmi zdařilá, působí důstojným dojmem; výtečná jest anatomie těla legionářova.“ Pomník byl nakonec realizován do umělého kamene, oblíbeného sochařova materiálu.

Samotná slavnost odhalení začala již v sobotu 18. června o půl sedmé hodině večerní koncertem vojenské hudby 29. pěšího pluku a v devět hodin přednáškou kapitána Vaňka z Ministerstva národních obrany. Následující den ráno zazněly z věže hlavního kostela slavnostní fanfáry a o půl jedenácté prošel městem slavnostní průvod doprovázený hudbou. Z tribuny na Masarykově

náměstí zazpívaly místní pěvecké spolky, představitelé města a významní hosté přednesli své proslovy. A po nich se celý průvod vydal k pomníku umístěnému v sadech pod svatojakubským vrchem.

U sousosí pokrytého květinovými dary a stuhami již drželi čestnou stráž legionáři. Nejdříve zazněla hymna „Kde domov můj“ a poté předseda Výboru pro postavení pomníku Antonín Langer slavnostně „odevzdal pomník městu J. Hradci“. Náměstek starosty Jan Šmika jménem města pomník „převzal“ a slíbil „...že město vykoná vše, co jest v jeho moci, aby tato čestná památka byla uchována časům budoucím.“ Tímto pomyslným aktem byla celá slavnost zakončena.

V prosinci téhož roku nechal pomníkový komitét uložit do muzea kroniku, zápisník výboru, stuhu z věnců a model pomníku od mistra Kabeše, který je součástí sbírky dosud.

Osud pomníku se bohužel naplnil během nacistické okupace, kdy byl nenávratně zničen německými vojáky. Dochovalo se pouze přístupové schodiště později doplněné o zadní, do svahu umístěnou zeď. Do ní byly postupně umístěny pamětní desky všech tří československých odbojů. Jako pietní místo tak slouží dodnes.

Jakub Valášek

Zprávy

EXPOZICE MUZEA JINDŘICHOHRADSKA V JEZUITSKÉM SEMINÁŘI A KNIHOVNA S BADATELNOU JSOU OPĚT PŘÍSTUPNÉ OD ÚTERÝ 12. KVĚTNA 2020

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin po předchozí domluvě na e-mailu: behalova@mjh.cz a tel. 384 363 661.

* * *

Setkání Spolku přátel starého Jindřichova Hradce se **NEBUDE KONAT** ani v květnu, ani v červnu. Nejbližší termín přednášky bude 12. října 2020. Odložené zájezdy jsou v plánu na podzim 2020. Vstupenky na zájezdy není nutno zatím vracet, budou platit s novým termínem.

* * *

SPUSTILI JSME PRO VÁS na www.mjh.cz záložku ONLINE! Již od posledního dubnového týdne můžete na této záložce navštívit virtuální prohlídku expozic našeho muzea, digitální knihovnu Kramerius nebo si také prohlédnout tři virtuální výstavy, které Muzeum Jindřichohradecka připravilo v letech 2014-2019 v rámci cyklu výstav *Život v Jindřichově Hradci na stránkách týdeníku Ohlas od Nežárky 1871-1942*. Cyklus přibližuje zájemcům o historii dějinné události konce 19. století a první poloviny 20. století, proměny našeho města a život jeho obyvatel prostřednictvím fotografií, dobových dokumentů a především původních zpráv z Ohlasu od Nežárky. Sekci ONLINE pro vás budeme průběžně doplňovat!

* * *

VÝZVA AMATÉRSKÝM I PROFESIONÁLNÍM KUCHAŘKÁM!!! Muzeum Jindřichohradecka chystá na závěr roku výstavu ROK V KUCHYNI MAGDALENY DOBROMILY ANEB CO PRADĚDEČKŮM CHUTNALO. Na výstavě představíme původní domácí rukopisné kuchařky a nejoblíbenější recepty z našeho regionu. Při této příležitosti bychom si rádi zapůjčili a vystavili **VAŠE RODINNÉ KUCHAŘKY A RECEPTY**. Knihy a recepty přineste prosím nejpozději do konce srpna 2020 do Muzea Jindřichohradecka ve Štítného ulici 124/I. Kontaktní osoby: Mgr. Alexandra Zvonařová a PhDr. Štěpánka Běhalová, PhD., e-mail: zvonaarova@mjh.cz, behalova@mjh.cz, tel.: 384 363 661.

* * *

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXIX. 5/2020

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal

Registrační značka: MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

www.mjh.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I, Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), E-mail: muzeum@mjh.cz